

KULTURUTSKOTTETS BETÄNKANDE 7/2005 rd

Regeringens proposition med förslag om godkännande av WIPO-fördraget om upphovsrätt och WIPO-fördraget om framföranden och fonogram samt till lagar om sättande i kraft av de bestämmelser i fördragen som hör till området för lagstiftningen

INLEDNING

Remiss

Riksdagen remitterade den 23 mars 2004 en proposition med förslag om godkännande av WIPO-fördraget om upphovsrätt och WIPO-fördraget om framföranden och fonogram samt till lagar om sättande i kraft av de bestämmelser i fördragen som hör till området för lagstiftningen (RP 29/2004 rd) till kulturutskottet för beredning.

Utlåtande

I enlighet med riksdagens beslut har grundlagsutskottet och lagutskottet lämnat utlåtande i saken. Utlåtandena (GrUU 6/2005 rd, LaUU 5/2005 rd) har bifogats betänkandet.

Sakkunniga

Utskottet har hört

- direktör Jukka Liedes, regeringsråd Jorma Waldén och tekijänoikeustoimikunnan päätoiminen sihtööri Anna Vuopala, undervisningsministeriet
- kommunikationsråd Ismo Kosonen, kommunikationsministeriet
- ecklesiastikrådet Matti Halttunen, Kyrkostyrelsen
- överinspektör Anssi Kartila, tullstyrelsen

- generalsekreterare Jarmo Malkavaara, centralkommissionen för konst
- överbibliotekarie Kai Ekholm, Helsingfors universitetsbibliotek
- jurist Anita Prusila, Sibelius-Akademien
- vicehäradshövding, generalsekreterare Marja-Leena Mansala, IPR University Center
- upphovsrättsombud Viveca Still, TKK-Innovaatiokeskus
- professor Jukka Kempainen, Informations-teknologiska forskningsinstitutet HIIT
- juridisk chef Kirsi-Marja Okkonen, Rundradion Ab
- chefsjurist Eero Mörä, Alma Media Oyj, även som representant för MTV Oy
- advokat Mari Lampenius, Advokatbyrå Susiluoto Oy
- jurist Tiina Ryhänen, Elisa Abp
- förläggare Nina Karjalainen, Förlagsaktiebolaget Nemo
- direktör Ilkka Rahnasto, Nokia
- direktör Kerstin Rinne, SanomaWSOY Abp
- chefsjuristen Pia Huhdanmäki, Swelcom Ab, även som representant för Oy Ruutunelonen Ab:tä
- utvecklingsdirektör Marja-Liisa Virtanen, TeliaSonera
- specialforskare Raija Majamaa, Arkivföreningen

- Filmproducent Lasse Saarinen, Av-tuottajien tekijänoikeusyhdistys Tuotos ry
 - ordförande Ville Oksanen, Electronic Frontier Finland - EFFI ry
 - ordförande Risto Rytty och biträdande direktör Lauri Kaira, Gramex ry
 - verkställande direktör Pekka Rislakki och direktör Jukka-Pekka Timonen, Kopiosto rf
 - verkställande direktör Ritva Hanski-Pitkälampi, Annonserernas Förbund rf
 - verkställande direktör Sinikka Virkkunen, Markkinointiviestinnän Toimistojen Liitto MTL
 - jurist Eero Vartio, Synskadades Centralförbund rf
 - ombudsman Marit Hohtokari, Suomen audiovisuaalisen alan tuottajat SATU ry
 - ombudsman Tommi Saarikivi, Suomen Elokuvaohjaajaliitto SELO ry
 - ordförande Leif Lindblad, Finlands filmbyråers förbund rf
 - ombud Juhani Hopsu, Finlands Hotell- och restaurangförbund SHR
 - ombud Lauri Kerosuo, Suomen Journalistiliitto - Finlands Journalistförbund ry
 - verkställande direktör Jyrki Ojala, Suomen Kaapelitelevisioliitto ry
 - ombudsman Päivi Liedes, Suomen Kirjailijaliitto ry
 - sekreterare för biblioteksbranschens upphovsrättsarbetsgrupp Heikki Poroila, Finlands biblioteksförbund
 - ordförande Jorma Hannikainen, Suomen Kirkkomusiikin säveltäjät ry
 - ordförande Ari Penttilä, Finlands översättar- och tolkförbund rf
 - generalsekreterare Anja-Tuulikki Huovinen, Finlands Museiförbund rf
 - jurist Lottaliina Lehtinen, Suomen Muusikkojen Liitto ry
 - ombudsman Pirjo Westman, Finlands dramatikerförbund rf
 - jurist Elina Mäntylä, Finlands Skådespelarförbund rf
 - ordförande Vesa Artman, Suomen peliohjelmisto- ja multimediatalenteyhdistys Figma ry
 - ordförande Mikko Heiniö, Suomen Säveltäjät ry
 - ordförande Pirjo Hiidenmaa, Suomen tietokirjailijat ry
 - juridisk ombudsman Riikka Tähtivuori, Företagarna i Finland
 - ombudsman Arto Alaspää, Finlands skiv- och videoproducenter SVP rf
 - verkställande direktör Katri Sipilä och chefen för juridiska ärenden Satu Kangas, Säveltäjien Tekijänoikeustoimisto Teosto ry
 - ordförande Jani Uhlenius, Säveltäjät ja Sanoittajat ELVIS ry
 - ombudsman Raimo Söder, Teatteri- ja Mediatyöntekijät ry
 - ordförande Reijo Svento, Tekijänoikeuden käyttäjien neuvottelukunta
 - vicehäradshövding Antti Kotilainen och Internet-inspektör, OTK Ilkka Vuorenmaa, Informations- och övervakningscentralen för upphovsrätt
 - juridisk chef Tytti Peltonen, Centralförbundet för telekommunikation och informationsteknik FiCom rf
 - direktör Valtteri Niiranen, Mediernas centralförbund
 - ombudsman Maria Rehbinder, Visuaalisen alan taiteilijoiden tekijänoikeusyhdistys Kuvasato ry
 - JD Rainer Oesch.
- Dessutom har skriftligt utlåtande lämnats av
— verkställande direktör Pentti Karhu, Elek-
troniikan Tukkuuupiaat ry.

PROPOSITIONEN

Regeringen föreslår att riksdagen godkänner det den 20 december 1996 ingångna WIPO-fördraget

get om upphovsrätt samt det den 20 december 1996 ingångna WIPO-fördraget om framföran-

den och fonogram till de delar som fördragen innehåller bestämmelser som hör till området för lagstiftningen. Dessutom förslås lagar om sätande i kraft av de bestämmelser i fördragen som hör till området för lagstiftningen.

WIPO-fördraget om upphovsrätt kompletterar den ursprungligen år 1886 ingångna Bernkonventionen om skydd av litterära och konstnärliga verk bl.a. genom att på global nivå garantera upphovsmän till litterära och konstnärliga verk nya rättigheter och effektivare utövning av deras existerande rättigheter.

WIPO-fördraget om framföranden och fonogram förbättrar det globala (internationella) skyddet för utövande konstnärers och fonogramproducenters rättigheter bl.a. genom att garantera utövande konstnärer och fonogramproducenter nya rättigheter och effektivare utövning av deras existerande rättigheter.

Genom fördragen anpassas det internationella fördragssystemet inom upphovsrättsområdet till de speciella frågor som gäller digitalteknik och datanät. I fördragen har särskilt beaktats den

inverkan som utvecklingen av och samverkan mellan informations- och kommunikationsteknologierna har på skapandet och användningen av litterära och konstnärliga verk samt framställningen och användningen av framföranden och fonogram.

Genom fördragen bringas det internationella skyddet för de rättigheter som tillkommer upphovsmän samt utövande konstnärer och fonogramproducenter till den nivå, om vilken internationell enighet har uppnåtts.

WIPO-fördraget om upphovsrätt har trätt i kraft den 6 mars 2002 och WIPO-fördraget om framföranden och fonogram har trätt i kraft den 20 maj 2002. För de fördragsslutande parter som ansluter sig till fördragen efter deras ikraftträdande träder fördragen i kraft tre månader efter deponeringen av dess ratifikations- eller tillträdesinstrument hos WIPO:s generaldirektör.

Om fördragens och lagarnas ikraftträdande för Finlands del föreskrivs genom förordning av republikens president.

UTSKOTTETS ÖVERVÄGANDEN

Motivering

Med hänvisning till propositionens motivering och övrig utredning finner utskottet propositionen behövlig och angelägen. Utskottet tillstyrker propositionen men med följande anmärkningar och ändringsförslag.

Enligt 94 § 1 mom. i grundlagen godkänner riksdagen bland annat sådana fördrag och andra internationella förpliktelser som innehåller bestämmelser som hör till området för lagstiftningen. I sitt utlåtande anser grundlagsutskottet (GrUU 6/2005 rd) det helt klart att fördragen innehåller bestämmelser som hör till området för lagstiftningen och att riksdagens godkännande därmed är nödvändigt.

Europeiska gemenskapen har deltagit i fördragsförhandlingarna och kan utifrån en explicit bestämmelse i båda fördragen tillträda den. Av propositionens motivering framgår att en betydande del av bestämmelserna hör till området för

gemenskapslagstiftningen. Riksdagen godkänner enligt hävdvunnen praxis sådana s.k. blandade fördrag bara till den del som de ingår i Finlands behörighet.

Grundlagsutskottet hänvisar till sin tidigare ståndpunkt och menar att behörighetsfördelningen mellan Europeiska gemenskapen och dess medlemsstater absolut bör vägas in i riksdagens godkännandebeslut.

Inom den upphovsrättsliga lagstiftningen fördelas behörigheten mellan Europeiska gemenskapen och dess medlemsstater. Det gäller också de nu aktuella fördragen. Innehållet i direktivet om harmonisering av vissa aspekter av upphovsrätt och närstående rättigheter i informationssamhället som samtidigt tas upp i en annan proposition bygger huvudsakligen på WIPO-fördragen. Gemenskapens behörighet har utvidgats avsevärt i relation till medlemsstaternas.

Bestämmelserna om utövande konstnärers moraliska rättigheter i artikel 5 i WIPO-fördraget om framföranden och fonogram ingår fortfarande i medlemsstaternas exklusiva behörighet. Hit hör också bestämmelserna om genomförande av de fördragsfästa rättigheterna och effektiva rättsliga medel mot brott mot nationella bestämmelser som utfärdats enligt fördragsbestämmelserna.

I övrigt ingår de frågor som omfattas av WIPO-fördragen i Europeiska gemenskapens behörighet.

Kulturutskottet hänvisar till grundlagsutskottets utlåtande och föreslår en precisering i fördragsklämman.

Förslag till beslut

Kulturutskottet föreslår

att riksdagen godkänner det i Genève den 20 december 1996 ingångna WIPO-fördraget om upphovsrätt och det i Genève den 20 december 1996 ingångna WIPO-fördraget om framföranden och fonogram till den del bestämmelserna i fördragen hör till Finlands behörighet, och

att lagförslagen godkänns utan ändringar.

Helsingfors den 16 juni 2005

I den avgörande behandlingen deltog

ordf. Kaarina Dromberg /saml
vordf. Sade Tahvanainen /sd
medl. Esko Ahonen /cent
Hanna-Leena Hemming /saml
Sinikka Hurskainen /sd
Tatja Karvonen /cent
Rauno Kettunen /cent
Minna Lintonen /sd

Mikaela Nylander /sv
Kirsi Ojansuu /gröna
Seppo Särkiniemi /cent
Ilkka Taipale /sd
Marja Tiura /saml
Jutta Urpilainen /sd
Raija Vahasalo /saml.

Sekreterare var

utskottsråd Marjo Hakkila.